

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru z pošiljanjem na dom za celo leto K 5.— za pol leta „ 2.60 za četrť leta „ 1.30

Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice št. 5. List se pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posebni listi dobé se v tiskarni in pri gospodu Novak-u na velikem trgu po 7 h.

Rokopis se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 12 h, dvakrat 18 h, trikrat 24 h.

Štev. 18.

V Mariboru, dne 4. majnika 1899.

Tečaj XXXIII.

Zakaj in kako se nam je treba združiti?

Mnogi še zmirom mislijo: «Res, nižjim slojem gre slabo; toda pridno delati in štedljivo živeti morajo, pa bode šlo». Res, nekateri premalo skrbé, nekateri preveč zapravljajo; zato se je tudi že mej delavce precej razširilo zelo priporočno treznostno gibanje. Vendar sploh to ni resnično; kdor tako govori, kaže, da sedanje družabne uredbe — bolje bi rekli: izneredbe — nič ne pozna. Ljud v obče ni kriv, da ubožava in hira. Gnilo je vse dandanašnje družabno gospodarstvanje; ne stoji nič več na stališči krščanskem, ampak na svobodnjaškem (liberalnem), ki izpodjeda vsak zdrav razvoj. Vzdrževati ga more samo še sila. Če bi se razglodavalo še kaj časa dalje to razmerje kakor doslej, prišlo bi vsekako do groznega nedopreglednega poloma. Še celo svobodnjaki (liberalci) to priznavajo, samo da iščejo vzrokov in zdravil tam, kjer jih ni. Če hočemo resno urediti sedanje zméte, če se hočemo kedaj dotruditi do pametnega socialnega ustroja, treba je nam razumeti dobro, kák je sedanji položaj in kaj ga je zakrivilo. Kak je tedaj denašnji položaj nižjakov? Začnimo z delavci v ožjem pomenu, držé se zlasti tvórníčanov (delavcev v fabriki).

I. Kako siromáši delavstvo.

1. Jako mnogo jih je brez dela, torej tudi brez jéla. Zadnji ponedeljek sem, mimo tvórnice gredé, zapazil celo četo čemerno ogledajočih ljudij; vprašani, česa čakajo, od-

govoré mi: dela iščemo. Ubožci! dva ali trije bi ga morda dobili, a toliko gotovo ne. Moralni bodo naprej s trebuhom za kruhom; čim dálj bodo hodili zaslužka iskajoč okrog, tem razmršenejši, tem slabovidnejši, a tudi tem srditejši in tem slabonravnejši bodo, kdor jih bode pa srečal, zamrmral bo sam v sebi: «potepuh!» in če bodo stradajoč zaprosili kruha, reklo se jim bode prav mnogokrat očitljivo: «zakaj pa ne delaš?» Res, da je vmes tudi mnogo delomrznih vlačugarjev, tem bolj pa bolj taka ravnava tistega, ki bi delal rad, pa dela ne najde. Spominam se, kako se je na Dunaji, ko je bil sneg proti pomladi črez noč zapal, zbralo na stotine in stotine lačnih delavcev pred hišoj, kjer so se vsprejemali kidarji; hoteli so ne milostinje, ampak dela in ker ga néso mogli najti vsi, hrumeli so in razgrajali, da bi s siloj pripravljali si služu in s tem kruha. Zaprli so jih. Bilo je prav za prav to še sreča zanje: vsaj so se dva ali trikrat kolikor toliko najéli. Svečana meseca je poročal «Arbeiterfreund», da je v Pragi brezposelnih: 560 zlatarskih, 530 ključalničarskih, 60 kolarskih, 460 mizarskih, 800 krojaških, 800 rokovičarskih, 500 pekarskih itd. strokóvnikov (profesijonistov). Vseh delavcev brezdelnih samo v Pragi je menda kakih 20 do 25 tisoč! Benel piše, da so izprašali l. 1894. v Hamburgu 53.756 delavcev, če in koliko časa so imeli v prejšnjem letu dela. Dozvedeli so, da je bilo 18.422 siromakov vsega skupaj celih 191.013 tednov brez zaslužka. In izmej njih je bila velika večina oženjenih: koliko móž, koliko žen, koliko nedolžnih otrok je

kruto stradalo! Ker hočem opisovati bolj na kratko, ne bom našteval nadalje te siróščine. Je je vsepovsod mnogo, predovolj. Zdi se ti to morebiti čudno, zlasti ker ti morda sam potrebuješ hlapca ali koscev ali mlatičev itd., pa jih ne moreš najti. Pojasnim ti vse to kesneje. Za sedaj naj zinem samo to, da je glavni krivec tem nezdravim razmeram celo naše družabno gospodarstvo; posebej pa naj omenjam

2) delo ženskih in otrok. Žensko je Bog ustvaril, da gospodinji in vzgaja svojo deco; otroku pa je dal naméno, da se telesno in duševno in duhovno prav razvije, da se potrebnega naučí, da se pripravi na poznejše delovanje. Človeška sebičnost je pa ta Božji red izneredila, prevrgla: Ker so stroji mnogokatera dela olajšali, da jih je kos opravljati tudi slabotnejša roka, opravljaj jih ženska, opravljaj nežna mladina, zakaj ta dela ceneje — brez ozira na to, da s tem zanemarija žena svoje dolžnosti, da se šibki dečki in deklice ne morejo ne dušno ne telesno razviti — že so celi okraji, v katerih ni niti jednega mladiča več, ki bi bil sposoben za vojaka! — brez ozira na to, da se s tem delohotnim možakom jemlje kruh izpred ust! Vrh tega se znižuje s tem tudi njih moškemu delu cena in plačilo. Koliko ženskih in otrok dela v tvornicah? Poročilo francoskega delavskega svéta za l. 1897 se glasi: Šteli in razbirali smo 2.591.288 delavcev, ki delajo v 290.305 podjetjih; izmej teh je 223.285 dečkov in 210.182 deklic pod osemnajstimi leti, 600.408 pa sicer še nedoletnih ženskih, a samo 1.557.313 moških, ki imajo že 18 let

Listek.

Jeruzalemsko romanje.

(Piše prof. J. Zidanšek.)

12. Mesto Jafa; Templarji; brat Krescenc; na železnici; prihod v Jeruzalem; nagovor pri sv. grobu.

Jafa je zelo staro trgovinsko pomorsko mesto, sezidano na strmém skalnatem bregu; pravi se, da ga je postavil Noetov sin Jafet in da si je Noe tukaj naredil tisto veliko barko, v koji se je rešilo pri vesoljnem potopu od celega človeštva samo 8 ljudi; prebivalcev šteje dandanes 12.000, največ Turkov, več tisoč judov in nekaj sto kristjanov. Posebnih znamenitostij ni najti v mestu; tam kjer je prebival Peter pri Simonu strojarju, stoji mala turška mošeja; največe poslopje je menda samostan o. frančiškanov in pridružena cerkev sv. Petra, ktero smo romarji obiskali in na njenem pragu prvokrat poljubili sv. deželo. Okoli mesta na vzhodni strani so lepi vrti, v kojih rastejo slavnoznane jafske oranže in limone; kupil sem si za nekaj vinarjev 3 debele in dobre pomaranče; glavni pomen Jafe pa je ta, da tu sem prihajajo jeruzalemski romarji iz celega sveta, kjer ni na morskem

bregu nobenega drugega tako primernege mesta, odkoder bi se po najbližjem potu lahko prišlo v Jeruzalem.

Mudili smo se v Jafi le nekaj ur, ker srce nas je gnalo naprej in tudi kréma, v kateri smo obedovali, spominjala nas je na naš cilj, ker imela je napis: «Hotel Jeruzalem»; pri mizi so nam stregli neki posebni ljudje, ki se imenujejo 'Templarji' ali pa tudi 'Hofmanci', po svojem ustanovitelju Hofmanu; ker sem pozneje še štirikrat (v Jerihi, Kajfi, Nazaretu in Tabariji) pri takih ljudeh stanoval, zato hočem povedati od kod in kaj da so. Doma so bili na Virtemberskem v Nemčiji in vere luteranske; ker jim pa ta vera v marsičem ni več ugajala, hoteli so se ločiti od starih Protestantov; tem so na pr. očitali, da ne delajo prav, če male otroke krščujejo, ker to ni nikjer zapovedano v sv. pismu, pač pa se bere to-le: «Kdor veruje in se da krstiti, bo zveličan»; zato bi se naj s krstom tako dolgo počakalo, da človek malo odraste in že sam more kaj verovati. To očitanje je bilo nekako opravičeno, ker Luteranci zajemajo svoje verske resnice samo iz sv. pisma in v tem pa res nikjer ne beremo, da bi bili že v apostolskem času krščevali male otroke; mi katoličani seveda vemo, kako se nam je v tem oziru obnašati, ker mi zajemamo Kristusovo vero iz dveh virov:

iz sv. pisma in iz ustnega izročila. Luteranci so svojim rojakom hudo zamerili to novotarijo in jih začeli sovražiti in preganjati; spravili so jih sčasoma celo iz domače dežele in prognanci naselili so se večinoma v sveti deželi kot poljedelci in obrtniki; kot delavci so marljivi in varčni, kot krčmarji zelo postrežljivi in gostoljubni in sploh vljudni in ljubeznjivi ljudje; posebno ljubijo v svojih stanovanjih snažnost, ki se pogosto pogrša po naših slovenskih hišah in hramih. Enkrat pogovarjal sem se z njimi tudi o verskih rečeh; njihovo glavno pravilo je, da naj si vsak človek v svojem srcu napravi in nosi tempelj Božji in od tega imajo tudi svoje ime 'Templarji'; verskih resnic imajo le malo in tudi sv. zakramentov ne vseh; so torej popolnoma krivoverci. Ko smo že nekaj časa prijazno kramljali in sem videl, da bi meni zaupali, jih vprašam na enkrat tako-le: «Kakor vidite, sem jaz katolišk duhovnik, Vi templarji pa pravite, da je Vaša vera prava; povejte mi torej odkritosrečno, ktere so naše zmote ali kateri nauki katoliške cerkve so po Vašem mnenju krivi?» — A spravil sem jih s tem v veliko zadrego, ker takega vprašanja niso pričakovali; hotel sem jim malo pomagati in opozoril sem jih na papeštvo, v ktero se vsi naši nasprotniki najbolj zaganjajo; pa škoda; ravno so mi bili začeli

— torej enajst stotisoč žensk in šibke mladine in samo dobrih petnajststotisoč kolikor toliko krepkih mladeničev in mož! Obrtno nadzorništvo v Nemčiji pa uradno objavlja za 1897. l.: Število otrok po tvornicah se je zopet pomnožilo; dela jih 6151, ki še nemajo 14 let; in ti siromački ne delajo samo po šest ur na dan, kakor dopušča zakon, ampak tvorničarji jih silijo povsod, v vseh podjetjih, da morajo delati dalj časa. Tudi ni v nobeni teh tvornic, kjer delajo ti sirotki, pravega reda in tistih potrebnih naprav, kakor to zahtevajo zakonite določbe. Da se pa te zakonite določbe tem laže prestopajo, daje se jim, kolikor mogoče, delo domov, da delajo doma: Takih otrok je v samem Ahenskem okraju do 5000. Prav mnogo takih detet je še le 5 ali šestletnih! In na Angleškem delajo že otroci, ki imajo 12 let, že po celih 9 ur na dan, najstarejši pa tudi že poldneva, torej po 6 ur; zato se imenujejo ti: «poldnevarji» ali «polčasariji» (half-timers). Takih poldnevarčkov je v samej Angliji brez Irske in Škotske kakih 120 tisoč. In v uradnih objavah vladnih navodnikov (komisarjev) čitamo o petletnih detetih, ki šivajo rokavice štirinajst do šestnajst ur na dan; čitamo o četah na pol oslepelih deklic, kako hodijo zjutraj najprej na kliniko za oči, zdraviti jih, potem pa v tvornice, dalje kvariti jih za ljubi kruhek; čitamo o triletnih otročičkih, kako jedni z vročim likalom čepé in žedé ob ognji; kako drugi vtikajo poleg njih opečene svoje ročice v vodo, da bi jih ohladili in si zmanjšali bolečino; kako še drugi taki malčki sedé z obezanimi rokami na slami, ker jim je za njih nežno mladost pretrdo delo vrglo prste iz sklepov.*) Človek ne ve, ali bi se jokal ali se srdil.

Res je, da včasih voditelji sami hočejo, naj jim žena ali otroci delajo; to pa pač samo zato, da morejo shajati; zato pa kličemo s papežem: Možu naj se dá tolikšna plača, da more pošteno preživiti celo rodbino, žena pa gospodinji, otrok pa rasti in se učiti! (Dalje prihodnjič.)

Nemška pravica na Štajarskem.

(Govor dež. poslanca dr. Ivana Dečko dne 20. aprila t. l. v deželnem zboru štajarskem, s katerim je utemeljeval osnovanje meščanske šole s slovenskim učnim jezikom v Št. Jurju na južni železnici.)

(Konec.)

V predstoječem predlagamo, da se osnuje deželna meščanska šola v Št. Juriju ob južni železnici. Za določitev ravno tega go-

*) Poglej o tem zadnjem: dr. Scheicher: „Der Clerus und die soziale Frage,“ prav dobro knjigo.

svoje versko mišljenje natančneje razkrivati, — ko pridrdrajo naši vozovi pred hišo in jaz sem moral odpotovati; a v dobrem spominu hočem vedno ohraniti te prijazne palestinske Nemce.

V Jafi pridružil se nam je mož, s katerim Vas tudi moram nekoliko seznaniti: Brat Krescenc, frančiškan iz Jeruzalema. Nismo še bili stopili na sv. deželo in on nas je že pozdravil; spremljal nas je potem na vseh potovanjih od enega sv. kraja do drugega, kar je trajalo 13 dni; šele, ko smo se mi poslovili od svete dežele na gori Karmelski, zapustil nas je tudi br. Krescenc; oo. frančiškani so namreč že več sto let varihi in stražniki sv. krajev; zato tudi tako lepo skrbijo za jeruzalemske romarje in jim že naproti pošiljajo zanesljive vodnike. Ko smo se vozili iz Jeruzalema v Jeriho, jahal je br. Krescenc pred nami; držal se je lepo ravno na svojem arabskem konjičku in ga tako dobro vodil, kakor najbolj izurjeni jezdec; zato ga vpraša nek romar: «Niste-li Vi bili kedaj dragonec, da znate tako izvrstno jahati?» On se lahko nasmehne in pravi: «Ne, dragonec nisem bil, pač pa — huzar.» «Oh, to je lepo,» smo vsi vskliknili in ga prosili: «Povejte nam vendar, kako postane iz huzarja — frančiškan!» Krescenc nato poboža svojega araba, mu zrahlja goste grive in

vorijo zemljepisni, gospodarski in narodnostni momenti.

V prvem oziru opozarjam, da stoji Šent Jurij precej v zemljepisni sredini Spodnje Štajarske. Kraj leži ob južni železnici ter ima izvrstno zvezo na sever kakor tudi na jug. Ker se je nadejati, da bode tudi železnica od Št. Jurija do hrvatske deželne meje prišla iz štadija golega projekta, bode ista napravljala tudi izvrstno zvezo proti izhodu.

Ta kraj leži pa tudi v najbližji bližini ravno treh najbolj revnih okrajev Spodnjega Štajarskega, to so okraji Rogatec, Šmarje in Kozje. Menda v nobenem delu dežele ni toliko revščine kakor ravno v teh treh okrajih. Zemlja absolutno ne more prebivalcev preediti. Obrtnije in industrije sploh ni in tako pride, da ljudem primanjkuje mesece in mesece najbolj potrebnega, to je vsakdanjega kruha v pristnem pomenu besede.

O tem sem imel priliko se prepričati sam o priliki nekega pešpotovanja po rogaskem okraju. Zaradi nevihte stopil sem v bližnjo hišo in ker sem lačen postal, prosil za kos kruha; dobil sem pa za odgovor: «ja kruha že mesece sem nimamo.»

Tukaj je bolj, kakor kjerkoli drugod potrebno, da se kaj stori za povzdigo poljedelstva, obrti in industrije. In takega pomena bi bila ustanovitev meščanske šole v Šent Juriju ob južni železnici.

Naravno je, da zahtevamo, da bode ta meščanska šola ustanovljena s slovenskim učnim jezikom, kajti hočemo, da bode res služila za izomiko slovenskega prebivalstva in da bode imela tudi vspehe. Te bode pa imela samo tedaj, če se bode poučevalo v maternem jeziku učencev. Da se bode poleg tega tudi zadostno gojil poduk v nemškem jeziku, je popolnoma prav in tudi potrebno, kajti taka šola ima namen dajati izobrazbo, katera presega splošni smoter ljudskih šol, in k taki višji izobrazbi spada tudi pouk v tujih jezikih. Na drugi strani pa govore tudi praktični razlogi za to, kajti v interesu učencev samih je, da, če so se izučili, ali če se hočejo učiti kako obrt, obišejo dežele, v katerih je obrt, industrija in poljedelstvo na visoki stopinji, da si tako pridobe višjo izobrazbo v stroki, katero so si izvolili.

Za izbiro tega kraja kot sedež namerovane meščanske šole s slovenskim učnim jezikom govori pa tudi narodnostni moment. Po ljudskem štetju iz l. 1890 broji krajna občina Št. Jur ob južni železnici 4269 prebivalcev. Od teh je pa samo 76 naznanilo nemški jezik kot občevalni jezik. V procentih

pomeni to toraj, da je v Št. Juriju na juž. žel. 98·22%, Slovencev in le 1·78%, Nemcev.

Če se torej tukaj v tem kraju ustanovi meščanska šola s slovenskim učnim jezikom, potem pač mislim, da ne bode Nemca, kateri, če hoče le nekoliko pošten biti, bi si upal izreči bojazen, da si z ustanovitvijo take šole hoče poslovenjevati ali da pomeni ista napad na nemški značaj dotičnega kraja.

Naši nemški sodeželani tako radi kažejo na relativno manj visoko izobrazbo slovenskega ljudstva na Spodnjem Štajarskem. — Da, gospoda moja, kdo pa je kriv na tem? Ali so Slovenci sami si oskrbovali svoje šolstvo v tej deželi? Nemška večina v deželnem zboru in nemška učna uprava bili ste, kateri ste delili nam Slovincem kruh izomike in če ste nam ta kruh tako skopo delili, je to ravno vzrok za ostro očitaje, katero moramo izreči proti njima.

Mi Slovenci morali smo vedno zraven plačevati za izobraževališča svojim nemškim sodeželanom, pa nam Slovincem niso hoteli dati čisto nobenih izobraževališč. Štajarski deželni zbor ima torej še velik dolg slovenskemu narodu poplačati.

Tudi mi Slovenci stremimo po izobrazbi in napredku, zato pa zahtevamo, da tudi nam da dežela ista sredstva, kakor jih je našim nemškim sodeželanom od nekaj že dajala v tako obilni meri.

Mislim, da mi pač ni treba kazati, kako se godi v drugih avstrijskih deželah, v katerih bivate po dve narodnosti. — Na Češkem ustanovljala je nekdanja nemška večina deželnega zbora tudi češke meščanske šole; istotako skrbi tudi sedajna češka večina deželnega zbora za nemške meščanske šole; istotako se godi na Moravskem.

Dolžnost nemške večine v štajarskem deželnem zboru je torej, da od davkov, katere slovenski davkoplačevalci plačujejo v štajarsko deželno blagajno za izobraževališča, vsaj deloma nameni tudi za izobraževališča slovenskemu narodu. S tem, da sprejmete naš predlog in nam dovolite to izobraževališče, spodkopali bodete prepričanje, katero se vedno bolj in bolj vkoreninjuje mej Slovenci na Spodnjem Štajarskem, prepričanje, da smo mi Slovenci na Štajarskem samo za to dobri, da bogatejšim nemškim sodeželanom pomagamo vzdrževati njihova izobraževališča, da smo samo za to, da plačujemo, da pa tukaj v Gradci imajo za naše kulturne potrebe samo gluha ušesa in zaprte žepe!

nam pripoveduje tako-le: «Bil sem podčastnik v pruskem huzarskem polku in kot tak udeležil sem se nemško-francoske vojske l. 1870. Ko je neki dan bila huda bitka in so kar kroglje žvižgale in brnele mimo moje glave, sem se zaobljubil, da hočem romati v sveto deželo, ako se zdrav vrnem iz vojske. In res, srečno sem prišel na svoj dom v Vestfaliji, pa tudi storjeno obljubo sem izpolnil; romal sem v te sv. kraje, a priprostost in pobožnost oo. frančiškanov pri sv. grobu mi je tako dopadala, da se nisem več domu vrnil, ampak sem jih prosil, da me vsprejmejo za svojega tovariša, za samostanskega brata; preteklo je že 17 let, odkar nosim meniško obleko in kar sem kot huzar najrajši delal, to še tudi zdaj opravljam, namreč jezdim in komandiram, ker vodim po povelju svojih predstojnikov manjše ali večje romarske družbe po sv. deželi.» To je povest vrliga jezdeca, ponižnega frančiškana; a žal, da moram jaz temu poročilu še nekaj dostaviti: br. Krescenc ne jezdi več in ne vodi več romarjev, ker preselil se je — v nebeški Jeruzalem! Meseca marcija t. l. spravilo ga je plučno vnetje prezgodaj v hladni grob; naj mirno počiva v sv. zemlji, ktero je bolj ljubil, kakor svoj rojstni kraj.

Ob 2. uri popoldne odpeljali smo se z jafskega kolodvora; železnica sicer ni dobra,

pa boljša je vendar, kakor da bi je ne bilo nič; še pred kakimi 10 leti morali so romarji ali peš hoditi ali se pa na navadnih vozeh voziti in so potrebovali do Jeruzalema skorej dva dni, zdaj pa je samo dobre 3 ure po železnici. Iz začetka smo se vozili skoz precej lepe in dobro obdelane kraje, «kjer po polju veter žene žitne valove zelene», a čim bliže Jeruzalema, tem žalostnejša je bila videti dežela. Na postaji Lida spominjali smo se čudeža, ki ga je tukaj sv. Peter storil, ozdravivši že 8 let mrtvoudnega Eneja; na postaji Ramle pa, da sta tu bila doma Jožef arimatejski in Nikodem, ki sta Jezusovo telo pokopala. Kmalu pridemo v judovsko gorovje, kjer je vse enolično pusto in kamenito; le tu pa tam še raste šopek trave, po katerem se koza steguje in pa v nižavi sameva kakšna pokvečena oljka; po zraku pa kroži divji golob ali orel in gleda z bistrim očesom na cesto ali se ni znabiti kak osel ali konjiček že naveličal zemlje teptati. Kako lepo in živahno pa je moralo nekdanj tu biti, na pr. ob času Zamzonovem, ki je bil v tem kraju doma ali ob času Davidovem, ki je v terebintski dolini orjaka Goljata premagal: zares, zdel se nam je ta kraj kakor oder ali gledišče, iz katerega so igravci in gledavci zginili in ki zdaj nekako slovesno tiho počiva in žaluje; romarji v vseh železniških vozovih molili so glasno

1. maj.

Socijalna demokracija si je vabila v glavo, da je 1. maj delavski stan, zato voditelji vsako leto kličejo delavce, naj ta dan praznujejo in ga slovesno obhajajo. Tako se je zgodilo tudi letos. Toda socijalistični delavci se bodo nemara le prej spametovali nego njih voditelji. Kajti vedno bolj mrzlo in otrpnjeno se ta dan drži socijalna demokracija. V Mariboru so ta dan večinoma le mlečnozobi dečki in vsakdanji ulični postopači pohajali po ulicah z rudečimi znamenji na suknji in nosu (vsled žganjepitja.) Delavci uvidevajo, da jim socijalna demokracija ne pomaga nič, zato ji obračajo polagoma hrbet.

† Karol grof Hohenwart.

Dne 26. aprila zjutraj ob 5. uri je umrl na Dunaju za otrpnjenim srca Karol grof Hohenwart, nekdanji slovenski državni poslanec, posestnik grajščine Ravne pri Postojini. Bil je l. 1860. deželni predsednik v Ljubljani. L. 1871. ministerski predsednik; obetalec slovanske zore v politiki, pozneje dolgo časa vodja kluba katoliških poslancev in včasih tudi slovenske skupine, od zadnjih volitev pa član gosposke zbornice. Pokojnik je bil plemenita duša. Vplival je mnogo na razvoj slovenske politike, kjer mu je bil kanonik Klun desna roka. Pogreb se je vršil 28. aprila. Udeležil se ga je tudi cesar sam. Slovenske poslance je zastopal posl. Šuklje.

Šolske razmere na Predarlskem.

V jedni zadnjih sej deželnega zbora te sicer katoliške dežele poročal je deželni odbor, da v minulem šolskem letu ni mogel podeliti nobene dijaške ustanove dijakom srednjih šol, ker ni bilo mogoče najti mej prosilci vrednega take podpore. Splošno je zavladał mej dijaštvom protiavstrijski, nemško-nacionalni duh, reda in discipline zaman iščeš pri tem dijaštvu. Zagovorniki tega novodobnega toka skušajo sicer nazvati to gibanje navadno otročarijo, toda predsednik tega deželnega zastopa je pojasnil, da taki uradno dokazani izdajalski čini pač niso otročarije, kakor tudi to ne, da učenci demonstrirajo proti učitelju, ki jih po svoji dolžnosti naznani višji oblasti. Jednake nezdrave razmere je opaziti tudi v drugih šolskih zavodih, kjer se očitno smeši verski in dinastiški čut našega naroda. Z ozirom na to, sklepa glavar, bom vedno odrekal deželno podporo takemu dijaštvu. Tako kakor v tej deželici in še huje se godi marsikje drugje, toda učeni novodobni šolniki nočejo uvideti nevarnost, ki se deloma z njih pomočjo goji mej šolsko mladino.

Strah pred Rusijo.

V kranjskem deželnem zboru so predlagali katoliški poslanci, naj se uvede na realkah učenje hrvatskega in ruskega jezika. Nemci, kadar le slišijo besedo ruski, tedaj postanejo nemirni. In kot Nemca se je pokazal takrat tudi deželni predsednik kranjski, baron Hein. Zavzel se je, kako se more v Avstriji staviti predlog o učenju ruskega jezika. Poslanec kanonik Kalan je barončka dobro poučil, da je Rusija nam prijateljska država in da bo v par desetletih ruski jezik zavladał povsod kot svetovni jezik, da je torej učenje ruskega jezika v Avstriji umestno in potrebno.

Švicarska delavska zveza.

O veliki noči so v Luzernu zborovali odposlanci švicarske delavske zveze. Ta zveza obsega vse delavske organizacije v Švici, tudi katoliške. Zbor je izvolil g. Beka, profesorja bogoslovja v Friburgu, prvim podpredsednikom, vsi drugi funkcionarji so bili iz vrst socijalnih demokratov. Važen je sklep delegatov, kateremu so pritrtili tudi katoliški zastopniki, da se strokovno gibanje pospeši z ustanovitvijo švicarske strokovne zveze, katera zveza bode v političnem in verskem oziru nepristranska. Naši demokratje bi se za kaj tacega ne udali. Pri njih mora biti vse demokraško, drugače ne velja.

Dopisi.

Iz Ljubljane. (Romanje Slovencev v Sv. deželo.) Že od nekdanj so se kristjanje s posebnim spoštovanjem ozirali na one kraje, v katerih je onih bival naš Odrašenik, v katerih je on doprinašal čudeže, katere je slednjič posvetil s svojo krvijo. Koliko kristijanov je srčno želelo romati v one svete kraje? Toda radi prevelike daljave in s to združenimi ogromnimi stroški, zaradi raznih ovir je bilo le majhnemu številu kristijanov mogoče to romanje izvršiti. Vsled raznih ugodnih okoliščin je to popotovanje dandanes mnogo olajšano, zlasti ako se združi večje število romarjev in se v ta namen najme posebna romarska ladija. Na ta način se je lansko leto vršilo romanje Tirolcev v Sveto deželo.

Ker se je romanje Tirolcev jako ugodno izteklo in to z razmerno jako nizkimi troški, tedaj je gotovo opravičena želja, da se tudi našemu vernemu ljudstvu ponudi prilika v večjem številu romati v Sv. deželo. Verni Slovenec je vedno rad romal na Božja pota, zaradi tega se tudi trdno nadjamo, da se

oglasi toliko število romarjev, da bo mogoče prirediti prvo veliko romanje Slovencev v Sv. deželo.

Pogoji in program romanja Slovencev v Sveto deželo so sledeči:

1. Romanje v sv. deželo se bode vršilo, ako se začasno zglati približno 500 romarjev. Da bode mogoče za popotovanje potrebno pravočasno oskrbeti, naj se romarji pri svojih župnikih zglatijo vsaj do 31. maja. Na pozneje oglašene se ne bo moglo ozirati. Izpolnjene zglatnice naj p. gg. župniki takoj dopošljejo odboru v Ljubljano.

2. Sprejemajo se samo moški romarji. Razmere in bivališča v Jeruzalemu niso še toliko urejene, da bi se zamogle tudi ženske v večjem številu romanja vdeležiti.

3. Romanje v Sv. deželo priredi sicer Ljubljanska škofija, vendar pa se vabijo k tej vdeležitvi tudi Slovenci iz sosednih škofij. Č. gg. sosednjih vladikov se vabijo, da zasnujejo posebne pododbore, kateri naj stopijo v zvezo z osrednjim odborom v Ljubljani in na ta način pospešujejo zglatitev romarjev.

4. Cena za popotovanje znaša v prvem razredu 170 gld., v drugem razredu 130 gld. Vdeleženci plačajo precej pri zglatitvi 10 gld. pristopnine, preostalo svoto pa v enem ali dveh obrokih vsaj do konca junija. Na železnici bode vdeležencem prvega razreda drugi vozni razred, in vdeležencem drugega razreda vozovi tretjega razreda na razpolago.

5. Ako kdo pozneje od nameravanega popotovanja odstopi, zapade pristopnino 10 gld. Druga uplačana potnina pa se mu vrne, ako se zglati mesto njega drug romar. V slučajih resnično dokazanega zadržka se mu bode potnina po končanem popotovanju vrnila, ako se bode kazal kak prebitek.

6. Za vplačano svoto preskrbi odbor romarjem vožnjo iz Ljubljane v Jeruzalem in nazaj v Ljubljano z vso hrano, pijačo in prenočiščem, oskrbi vodnike, darila itd. Romarji nimajo med potom nikakih stroškov, razun kar hoče vsakteri za nakup spominikov, za kak izlet izven programa itd. potrošiti. Iz svojega bivališča v Ljubljano k skupnemu vlaku in potem po dovršenem romanju iz Ljubljane zopet na svoj dom potuje vsakdo na lastne troške. Romarji, slučajno bivajoči ob progi med Ljubljano in Trstom, vstopijo, oziroma izstopijo seveda lahko med potoma.

7. Potovanje se bode vršilo prve dni meseca oktobra in bode pri ugodnem vremenu trajalo približno 21 dnij, in sicer vožnja iz Ljubljane preko Trsta do Jafe 7 dnij. Iz Jafe v Jeruzalem, bivanje v Jeruzalemu in

sv. rožni venec, ko smo se vozili skoz to puščavo.

V soboto 23. aprila zvečer dospeli smo do jeruzalemskega kolodvora, ki je še kake četrt ure zunaj mesta; tamošnji duhovniki in katoličani sprejeli so nas slovesno; pa tudi skoraj ves drug Jeruzalem bil je na nogah; kristjani in muhamedani, zamorci, Arabci, Beduini, grški popi in Evropejci, vsi so prišli gledat avstrijske romarje. Naša prva pot je bila na Kalvarijo, k Božjemu grobu; toda nismo šli v mesto neredno in raztrošeno, ampak v lepi procesiji. Naprej sta mogočno korakala dva kavasa (hišna vojaka ali stražnika) v lepi opravi, na prsih svitlega avstrijskega orla, v roki pa dolgo in močno mesingasto vratarsko palico, s kjo sta enakomerno ob tlak vdarjala, da je kar žvenketalo; za njima nek moravski župnik, ki je nosil našo belo romarsko zastavo s peterimi rdečimi jeruzalemskimi križci, ktera je do zdaj vedno vihrala na naši ladiji; potem je prišlo 54 duhovnikov deloma samo v talarjih, deloma tudi v koretljih; nazadnje pa posvetni, romarji in romarice; premikali smo se počasi in peli pobožne pesni ali pa skupno molili sv. rožni venec. Ta pot na Kalvarijo je trajala pol ure in je bila za vse precej huda; utrujeni smo bili že itak poprej in zdaj nas je nadlegoval razun vročine še

cestni prah, pa sitne muhe; tudi nas je srečavalo mnogo ljudij, vozov, kamel in drugih tovornih živalij, da je večkrat nastala prava gnječja. Skoz romarska ali jafska vrata stopili smo v sv. mesto Jeruzalem, na desni roki je bil videti mogočen, črnkast in starikast Davidov stolp. Ko vstopimo v cerkev Božjega groba, poljubimo tlak ali pa kamen maziljenja, zapojemo zahvalno pesem «Te Deum» in pozneje še našo cesarsko pesem; krasno doneče orglje s frančiškanskega kora pa lepo spremljajo naše petje; nato stopi jeruzalemski frančiškan o. Bonaventura pred Božji grob in nas pozdravi s sledečim navdušenim govorom:

«Pri cilju! Srečni romarji, ki ste dospeli do cilja svojega romanja, na kraj, ki je bil že v vaših otročjih letih predmet Vašega hrepenenja, radi kojega ste premagovali vse težave na potovanju; na presvetem mestu krščanstva ste, ob grobu našega Božjega Zveličarja.

O, kako blaženi čuti obhajajo naša srca tukaj ob grobu, kjer so nekdanj straže strahu trepetale ter bile kot mrliči, ob grobu, od katerega je bil odvalil angelj kamen in iz katerega je vstal Zveličar v vsej svoji slavi in blaženosti kot zmagovalec smrti in pekla!

«Preslaven bo njegov grob!» Da, kako sijajno so se uresničile te proroške besede! Koliko tisoč ljudij je žrtvovalo v teku stoletij

svoje imetje in svoje življenje za ta sveti kraj, koliko tisoč vernih je že prijadrilo semkaj iz vseh delov sveta, da bi častili grob našega Zveličarja! In po njihovem vzgledu ravnali ste vi! Iz vseh mest in selov Avstrijskih ste se zbrali, hoteč po vzgledu križarjev z idejo «To je volja Božja!» romati semkaj in na tak način poročati v daljni deželi, da še živi v mili Avstriji vera slavnih dedov, da še srca vnetih Avstrijanov kljub sedajnim vihnim časom bijejo ljubezni do Boga, cesarja in domovine. Srečni romarji, srečni Avstrijanci! Dokler živi ta veren čut v narodu, nima se bati nikake nevarnosti, in resnične ostanejo besede: «Avstrija ostane na veke!»

Po tem duhu osrčeni zahvalimo tukaj, na tem mestu iz vsega srca Boga za prejete milosti, položimo vse svoje težnje in težave, vse svoje bolesti in bridkosti na njega sveti grob ter ga prosimo za milost, da bomo tudi mi enkrat deležni njegove slave.

Molimo pa tudi za oba naša jubilarja za duhovnika starčka na prestolu sv. Petra, sv. Očeta Leona XIII., ki obhaja letos jubilej svojega 60letnega mašništva in za svojega presvitlega cesarja Fr. Jožefa I., ki obhaja danes 50letni jubilej svojega cesarjevanja, naj ga obdari Bog s svojo milostjo in s svojim blagoslovom, da še živi dolga leta in vodi državno krmilo čez preljubno nam Av-

okolici (5 dnij) in nazaj v Jafu 7 dnij, iz Jafe nazaj do Ljubljane 7 dnij. Izlet iz Jeruzalema v Nazaret in k Jordanu ni radi obilnega števila romarjev v skupnem programu.

8. Ker romanje nima namena, da bi se kdo s tem okoristil, sodelujejo vsi odborniki brezplačno.

9. Vsak romar dobi brezplačno knjižico s popisom sv. krajev, katera mu služi ob enem tudi kot molitvenik. Nadalje dobi vsakteri romar legitimacijo, katera mu služi v potrdilo, da je ud romarske družbe.

Planina. (Nemštvo cvete.) Nihče bi si ne mislil, da leži Planina na slovenskem Štajarju. Hajd, nekoliko po trgu! Če se malo ozirava, vidiva tu in tam samo nemške napise kakor na pr. 'Ludwig Schescherko', 'Jos. Neureiter, Kleidermacher', 'Josef Neureiter junior Herrenkleidermacher', 'Gasthaus zur Weintraube', 'Isolierstal', itd. itd. Ako prideš med tukajšnje veleimenitno razumništvo, govoriti moraš samo nemški. Slovenski smeš le takrat, ako slovenski jezik podpiraš s slovenskimi groši. In v mogočno nemško stranko na Planini spadajo tudi udje, kateri pri vsej svoji veliko-nemški oliko niti nemški ne znajo. Jeden izmed Neureiterjev ima nemški napis, toda če malo poizveduješ, naznanilo se ti bo, da prav nič nemški govoriti ne zna. Tako je Nemštvo v našem Montpreisu, ali kakor Slovenci pravimo, na Planini.

In v tem nemškem Montpreisu mora biti seveda tudi nemški občinski urad in nemški župan Schescherko, kateri ima samo jedno napako, da je po rodu Slovenec. On je ob jednom tudi komandant čez tukajšnji slavni 'fajerberkarski ferajn', kateremu komandira Schescherko samo v nemškem jeziku. Gosp. župan ima za redarja in občinskega slugo svojega hlapca ali ako hočete, svojega hlapca ima za redarja in občinskega sluga. Ker pa ta redar ali občinski slugo oziroma županov hlapec razume le malo nemškega, g. župan mu pa daje samo nemška naznanila, tolmači nam jih pol nemški pol slovenski, tako da ga priprosti kmetje le z velikim trudom in povpraševanjem še le razumejo.

Zdravnika imamo tudi popolnoma nemškega, tako da mora imeti tolmača, kadar hodi priprosto kmetško ljudstvo k niemu.

Poštni voz, kateri vozi iz Planine v Sevnico in nazaj ima seveda tudi samo nemški napis. No sedaj pa recite, če v Planini ne cvete nemštvo! Planinci, vzdramite se, pokazite svoje slovensko lice!

Ob jezikovni meji. (Zadružno gibanje.) Pravo struno je ubral č. g. Josip

strijjo, za blagor svete katoliške cerkve in v blaginjo njegovih narodov.

Bog ohrani, Bog obvari Nj. pap. svetost, Leona XIII., Bog ohrani, Bog obvari našega presvitelega cesarja Franca Jožefa I., Bog ohrani, Bog obvari za vselej našo drago Avstrijo! Amen.

Smešničar.

Ošabni prosjak reče kmetu: Daj cesarju kar je cesarjevega, Bogu kar je božjega in uboščeku kar je uboščekovega. Kmeta zgrabi jeza in počne udrihati z gorjačo po prosjaku. Prosjak kriči: Kmet, samega Kristusa biješ. Kmet pa odvrne: Nič se ne boj, tako dolgo bom udrihal — da tebe zadenem.

Tinče: «Oh, oče, kupite mi boben!»

Oče: «Boben? Pojdi, pojdi! To je vse preveč ropota!»

Tinče: «Oh, prosim! Saj bom bobnal le takrat, kadar boste Vi spali!»

Oče: «Vidko! Danes se ne smeš iti kopat, ker praviš, da te trebuh boli!»

Vidko: «Oj, oče, to nič ne škodi, saj znam tudi po hrbtu plavati!»

Kržišnik v zadnji številki. «Slov. Gosp.» piše o združnem vprašanju, ko je odsvetoval, da se za slov. Štajarsko ustanovi posebna zveza gospodarskih zadrug, ko že itak enaka zveza obstoji več let v Ljubljani.

Tudi Slovenci živeči ob meji smo odločno za to, da ima vsa naša gospodarska organizacija le eno središče in sicer v Ljubljani. Ondi obstoječa «Gospodarska zveza» ni ustanovljena samo za Kranjsko, nego za vse slovenske pokrajine. Da deluje izvrstno, jasno priča vladna podpora 2000 gld., katero je letos prejela, da bo lažje ustanovljala zadruga in delala za povzdigo kmečkega stanu. Ima tudi izbornega voditelja v osebi odličnega katoliškega domoljuba dr. Ivana Šušteršiča, ki je ravno zategadelj odložil svoj poslanski mandat, da bi se lahko popolnoma posvetil prevažnemu delu na polju gospodarske organizacije.

Slovenska zemlja nima tako velikega obsega, da bi nam zavoljo nje velikosti bilo treba se cepiti v več delov. Kakor smo v kulturnem oziru ena celota, bodimo isto tudi v gospodarskem oziru.

Gospodarska organizacija že po vsem Slovenskem lepo napreduje, in če bo napredovala v istej meri kakor do sedaj, bo slovenski narod kmalu okrepila in ga rešila gospodarskega pogina. V tem oziru seveda prvačijo naši bratje na Kranjskem, kjer je priprosto ljudstvo zelo navdušeno za samopomoč na gospodarskem polju. O tem smo se Slovenci s Štajarskega zadostno prepričali dne 6. aprila na shodu gospodarskih zadrug v Ljubljani. Čez 300 kmetov je od vseh strani prihitalo v belo Ljubljano, da bi si segli v roke, se močno zvezali in združili k vzajemni pomoči nasproti domačim in tujim sovražnikom in izsesovalcem. Če že težko prenašajo katoliški Slovenci na Kranjskem pritisk in odiranje od strani nekaterih liberalnih mogočnjakov in neprijateljev kmečkega ljudstva, je nam štajarskim Slovencev že neznosna suženjska odvisnost od nemških in nemškutarskih trgovcev, katerim mora naš revni kmet za slepo ceno prodati svoje pridelke, pa se mu za to dobroto vrača od istih ljudij najgrše sovraštvo, preganjanje in zatiranje.

Pomislimo na Maribor. Tamošnji vinski trgovci vsako leto pokupijo skoraj ves vinski pridelek v vzgornjih Slovenskih goricah. Tu vam mešetarji letajo okrog, da je kaj. Ti si lep denar zaslužijo; pa kaj še naj rečemo o vinskih trgovcih, ki na tisoče dobička spravijo vsako leto v svoje žepe. Zato so tudi vsi veliki bogataši, to pa le po dosedanji nevednosti in zaspanosti našega kmečk. ljudstva. Pa kaj še je hujske: ti ljudje so tudi vsi strastni sovražniki Slovencev. Kar velja za Maribor, velja tudi za druga južnoštajarska mesta.

Zato pa na delo rojaki! Snujmo zadruga, stavimo skladišča v vinorodnih krajih za vino, v ravninah za poljske pridelke, v hribih pa za les. Kar pridelamo, prodajmo sami po zadrugah naravnost tistim, ki bodo sami rabili naše blago.

V Ljubljani se še letošnje leto osnujejo osrednje zadruga za posamezne panoge narodnega gospodarstva. Osrednja vinarska zadruga v Ljubljani se že snuje in bo prej ko slej začela delovati.

Da bo pa gospodarska naša organizacija čvrsto in hitro lahko napredovala po vsem Slovenskem, prepustimo vrhovno vodstvo vsega tega gibanja «Gospodarski zvezi» v Ljubljani, katera bo gotovo svojo vzvišeno nalogo častno izvršila in naše ljudstvo dovedla do kolikor tolike gospodarske samostalnosti in neodvisnosti. V ta namen: Pomozi Bog!

Razne stvari.

Iz domačih krajev.

(Castnim občanom) je imenovala občina Tinje ondotnega prečast. gosp. župnika Janeza Stajnika.

(Cerkvene novice.) Novomašniki v lavantski škofiji bodo letos č. gg.: Iz IV. l. Bratušek Francišek, od Sv. Barbare pri Borlu, Kramaršič Alojz, od Sv. Martina pri Litiji na Kranjskem, Krener Rudolf iz Laškega, Lovrenko Franc, od Sv. Lenarta pri Veliki Nedelji, Malajner Karol iz Hoč, Musi Alojzij iz Vranskega in Požar Alfonz iz Celja. — Iz III. leta: Gašparič Jakob, od Sv. Antona v Slov. gor., Kociper Anton iz Ormoža, Lorenčič Vinko od Sv. Jurija v Slov. gor., Psunder Ferdinand od Svete Magdalene v Mariboru, Vogrin Janez iz Negove. — V celovski škofiji bodo 20. julija prejeli zakrament svetega mašniškega posvečevanja č. gg. bogoslovci iz IV. leta: Kayser Pavel iz Nagolda na Virtemberskem, Klimsch Hugon iz Gor. Prevalj, Loigge Ivan iz Grebinja, Mažir Fran od Sv. Ane na Krembergu (Štajarsko), Mlinar Alojz iz Šmihela pri Pliberku, Müller Moric iz Gyöngyos-a na Ogerskem, Neuwirther Fran iz Oberhofen-a in Schwabl Josip iz Mauterna na Niž. Avstrijskem. — Iz III. leta gg.: R. Auernig iz Greifenburga, Ebert J. iz Kremsbrückena, Mahrhofer Janko iz Grabštanja, Mikeln Simon iz Črneč, Pšeničnik Jernej iz Libelič in Stefan Josip iz Rumilj v Leški dolini. Med temi je 5 Slovencev. V subdijakona bo posvečen tretjeletnik g. Haag G. iz Eigencela na Virtemberskem.

(Veselo znamenje.) Kovači in dimnikarji našega mesta obhajali so danes praznik sv. Florijana, zaščitnika svojega s tem, da so se v prav obilnem številu vdeležili, in sicer prvi ob tri četrti na 6, drugi ob polu 7 zjutraj sv. maše, katere so se v tukajšnji stolni cerkvi na njih namen darovale.

(Župnijski izpit) delajo č. gg. Fr. Časl, Ivan Jodl, Jos. Kostanjevec, Anton Pernat, Anton Šebat, Peter Zdravec.

(Molitvena ura.) Prihodnjo nedeljo popoldan se bode po vseh cerkvah naše prelepe vladkovine zopet opravljala pred izpostavljenim presv. rešnjim Telesom molitvena ura, katero je vsa škofija po premilem svojem nadpastirju in po ljubih svojih dušnih pastirjih na drugi lavantinski sinodi l. 1896. v odvrnenje hudih nezdob Bogu slovesno obljubila. Naj bi se pobožni verniki, kakor druga leta tako tudi letos, zopet v najobilnejšem številu zbrali krog svojih duhovnih voditeljev ter z njimi združeni prosili ljubega Boga, da bi po priprošnji Marije device, majnikove kraljice, sv. Jožefa, sv. Andreja apostola, sv. Janeza Krstnika in vseh drugih svetnikov in svetnic božjih, tudi v tem letu nas obvaroval vsake nesreče ter nam dal vsega, kar potrebujemo za dušo in za telo!

(Električna železnica v Mariboru.) Za mesto in mestno okolico se namerava napraviti električna cestna železnica. Tudi krajšo zvezo s Ptujem s pomočjo električne železnice so začeli vpoštevati.

(Toča) je zadnjo soboto in v nedeljo obiskala mnoge slovenske kraje od Maribora doli do hrvatske in ogrske meje, a kakor nam poročajo prijatelji, nikjer ni napravila posebne škode.

(Poslovne ure pri davkarjih.) C. kr. finančno deželno ravnateljstvo nam naznanja: Vslad naredbe c. kr. finančnega ministra od 23. dne marca 1899, ki je bila objavljena pod št. 65. v državnem zakoniku, izdanem 11. dne aprila 1899, se naznanja, da se bodo poslovne ure c. kr. glavnih davkarjih in davkarjih na Štajarskem od 11. maja 1899 naprej takole uredile: Poslovne ure davkarjih imajo redno obsegati ob delavnikih čas od 8. do 12. ure predpoludnevom, potem od 2. do 6. ure popoludnevom, ob praznikih pa od 8. do 12. ure predpoludnevom. Blagajniška opravila teh uradov se pa završé ob delavnikih ob 5. uri popoludnevom, ob praznikih ob pol 12. uri predpoludnevom in zadnji delavni dan vsakega mesca ob 12. uri opoludne. Na Božič in ob nedeljah se izplačujejo le plače, aktivitetni prejemki in pokojnine, ki morda zapadejo ob teh dneh, sicer pa davkarije ne poslujejo in ostanejo ti uradi ob napominanih dneh zaprti.

(Redek slučaj.) Dva domorodna prijatelja iz Huma pri Ormoži odbrana sta bila l. 1848 med vojake ter služila vsak pri drugem polku na Talijanskem. Dolgo nista vedela drug za drugega, kar se najmeta pred neko bitko. Najprvo sta se veselila ter zopet žalostna poslovila, misleč, da ostaneta na bojišču. Prišlo je drugače. Po vojski se najmeta zopet pri domači cerkvi. Vesela in zdrava sta pridno gospodarila do letos. V enem tednu meseca aprila umreta oba ter sta se našla na domačem grobišču v večno spanje. Bila sta to Jakob Jesih in Ivan Najžar. Častno sta bila pokopana, naj v miru počivata.

(Pozen pogreb) ob 1/2 8 večer smo imeli v četrtek 27. minolega meseca pri Sv. Jurju ob Ščavnici. Spremili smo na pokopališče pokojnega Franca Korošca, kmeta iz Stanetinec. V ponedeljek 24. aprila se je bil peljal na Ptuj po deske, ko so bile deske že naložene, je pal z voza, in si glavo prebil, večer je v ptujski bolnišnici umrl še le 37 let star. V četrtek so ga v deževnem vremenu proti večeru pripeljali v domačo župnijo. Zapustil je ženo in dvoje nedoraslih otrok. Naj počiva v miru!

Društvene zadeve.

(Mili darovi za družbo vednega češčenja: Sv. Nikolaj pri Ormožu 9 gl. 25 kr., Ormož 1 gld., Videm 13 gld., Sevnica 17 gl. 76 kr., Sv. Ilj pod Turjakom 8 gld., Sv. Lovrenc na koroški železnici 13 gld. 50 kr., Trbonje 5 gld. 50 kr., Hočeje 8 gld., Sv. Marjeta na Pesnici 40 gld., Sv. Marko niže Ptuja 100 gld., Sv. Jurij na Pesnici 2 gld., Sv. Peter pod sv. Gorami 11 gld.

(Kat.-slov. politično in gospodarsko društvo s sedežem v Jarenini) priredi v nedeljo dne 14. maja pri Sv. Marjeti ob Pesnici svoj IV. shod, na katerem bo naš drž. in dež. poslanec Robič poročal volivcem o svojem delovanju, odvetnik dr. Pipuš bo razpravjal o gospodarstvem in političnem vprašanju in društveni tajnik govoril o namenu polit. društva. Shod se vrši v gostilni gosp. Frid. Wrega; začetek ob 1/2 4. uri popoldne. Po shodu pomladanska veselica. Marjetčani in sosedje, pridite polnoštevilo na ta važni shod!

(„Dirkalsko društvo“) v Ljutomeru priredi na binkošno nedeljo, t. j. 21. maja na svojem dirkališču na Cveni spomladansko konjsko dirko. Daril skupaj 900 kron. Naznani k tej dirki sprejema g. M. Semlič, trgovec v Ljutomeru in sicer do četrta 18. maja do enajste ure predpoldne. Poznejša naznani se sprejemajo le še, če dotičnik plača podvojeno vlogo, toraj namesto 6 kron, 12 kron. Tekmovati smejo konji, ki so v lasti kmetijskih posestnikov iz cele Štajarske. Dne 20. t. m., t. j. v soboto ob 5. uri zvečer morajo tekmovalci svoje konje na Cvensko dirkališče kg. okr. živinozdravniku na pregled prignati; kdor bi tega ne storil ne sme drugi dan tekmovati. Če bi na binkošno nedeljo bilo slabo vreme, se vrši dirka v ponedeljek dne 22. maja z istim vporedom.

(Zadružno gibanje.) V Križevcih na Murskem polju se je ustanovila kmetijska zadruha in posojilnica po Raiffeisenovem načinu. Želimo vspeha!

(Bralno društvo) v Studenicah priredi v četrtek, 11. majnika t. l. veselico z mnogovrstnim vsprejemom. Začetek ob 7. uri zvečer. K obilni udeležbi vabi odbor.

(Bralno društvo na Novi Štifti) priredi dne 14. maja t. l. veselico s šaljivo tombolo, tamburanjem, godbo in plesom. Začetek ob 7. uri zvečer. Vstopnina za neude 20 kr. Ker tukajšnje ljudstvo zelo rado čita in društvo po svojih močeh skrbi, da se dohiva primerne čtiva, kterege vedno manjka, zato prosimo vse domače in tuje, naj nas za ta blagi namen krepko podpirajo pri veselici ter se nadeja prav obilne udeležbe odbor.

(Sv. Ema.) Zadnjega aprila osnovala se je tukaj Čitalnica. Malo vspeha je bilo pričakovati: dež je lil kar curkoma, razven

tega pa je bilo zborovanje za tukajšnje razmere prav neukretno objavljeno. Vkljub tem neugodnostim je prekosila vdeležba vsako še tako nadepolno pričakovanje. Ljudstvo se želi in hoče katoliško in slovensko izobraziti in napredovati v pravi omiki. To so pokazale marsikatero opazke med sejo, vzlasi pa dejstvo, "da je koj prvi dan in pri prvi seji stopilo 42 mož in mladeničev pod čitalničin prapor.

(Slov. kat. akad. društvo „Danica“.) Za letni tečaj se je odbor slov. kat. akad. društva »Danica« na Dunaju tako le sestavil: Dolsak Fran, cand. med.: predsednik, Srebrnič Jož., stud. phil.: podpredsednik, Carli Ante, cand. iur.: tajnik, Remec Bogumil, stud. phil.: blagajnik, Cvetek Anton, stud. iur.: knjižničar, Vadnal Anton, stud. phil.: gospodar.

(Zaveza gasilnih društev ljutomerskega okraja) priredi v nedeljo dne 7. maja t. l. ob 1/2 10. uri predpoldne v Veržeju shod gasilnih društev. Vsa gasilna društva, kakor tudi prijatelji istih, se uljudno vabijo k vdeležbi. Pomozi Bog!

(Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani) so poslali: Gosp. Martin Kocbek, c. kr. notar v Marenbergu, 10 gld. za šolo na Muti, in sicer so darovali gg. Franjo Hrastelj, župnik v Ribnici, 5 gld., ter Jurij Žmavc, Avgustin Hecel, Andrej Keček in Josip Somrek skupaj 5 gld. — Slavna posojilnica v Zagorju ob Savi 10 gld. — G. Ant. Gnus, nadučitelj v Dolu na Štajarskem, 3 gld., nabrane na godovanju g. župana Franca Peklarja, in 1 gld. 25 kr. kot dar dolskih igralcev za najnovejšo slovensko obmejno trdnjavo, z željo, da bi se te trdnjave spominjali dobičkarji tudi drugod. — Č. g. Alojzij Arzenšek, župnik v Trbonjah, za mutsko šolo 5 gld., in sicer so darovali po 1 gld. gg.: Avg. Hecel, dekan marenberški, Andrej Keček, provizor na Muti, Martin Kocbek, notar v Marenbergu, Anton Klobučar, uradnik pri marenberški posojilnici, in nabiratelj Arzenšek. — Č. g. Jožef Cerjak, vikar v Mariboru, je poslal za šolo na Muti 50 gld., od katerih je nabral 17 gld. v prijateljski družbi in 33 gld. povodom zborovanja obeh mariborskih podružnic. — G. neimenovan odvetnik v Mariboru ob priliki vesele družbe v Marenbergu 2 gld. — Neimenovan iz Svet. Petra pod Sv. gorami 10 gld. za mutsko šolo!

Deželni zbor štajarski.

Gradec, 28. aprila.

V seji 28. aprila je vtemeljeval konservativni poslanec Wagner svoj predlog, naj se za zboljšanje učiteljskih plač uporabi donesek države in novega osebnega dohodninskega davka, ki znaša za Štajarsko okoli 160.000 gld., potem se naj vpelje zopet šolnina pa tako, da tisti stariši, ki otroke v šolo pošiljajo in zdaj nič ne plačujejo, prinašajo ta davek, da se pa ubožcem šolnina spregleda; kar bi pa še zmanjkovalo, naj doda deželni fond. Ta predlog se je izročil v presojo skupnemu finančnemu in šolskemu odseku. Začela se je potem debata o zlorabi znanega § 14. Na podlagi tega § opravlja zdaj vlada vse državne posle, pobira davke, vojaške novince itd. Prusaki v držav. zboru samo le razsajajo, namesto da bi se posvetovali o postavah, koristnih za ljudski blagor. Nemški liberalci trdijo, da so tega nepostavnega stanja krive znane jezikovne naredbe. Zato so razbijali in surovo napadali pretečeni petek Walz, Rokitansky, Stürgk in Poš, ne le samo Čehe, Poljake in Slovence, temuč tudi nemške katolike, ki držijo s Slovani. Poslanec Walz je kakor norec besnel proti navzočim katol. Nemcem, da ga je moral opetovano svariti deželni glavar grof Attems. Izmed Slovencev se je oglasil dr. Serbec ter zagovarjal vlado ter dokazoval liberalnim Nemcem, da so oni zakrivili sedanji nepovoljni stan. V tej seji je poročal dr. Jurtela o predlogu deželnokulturnega odseka zastran

Žičkarjevega predloga, naj se popravi Sotlina struga. Poslanec Žičkar se je oglasil k besedi, ter prosil zbornico, naj sprejme ta predlog, naj se pa popravijo ob enem s Sotlo tudi vsi njeni pritoki, vlada pa naj priskrbi potrebne tehnike, da se delo začne še v tem poletju, ker so deželni tehniki vsi z delom preobloženi. Ta predlog sta priporočala tudi v imenu deželnega odbora dr. Šmiderer in poročevalec dr. Jurtela, ki je bil tudi soglasno sprejet.

V seji 29. aprila se je obravnavalo o ustanovitvi kmetijskih domov ter se deželni odbor naročilo potrebno o Raiffeisenovih posojilnicah, za ktere je dežela že dala 200.000 gld. 3% posojil. Ti denarni zavodi stanejo deželo vsako leto okoli 8000 gld.

V seji 2. majnika ste se moge obravnavati samo le prvi 2 točki dnevnega reda, kar je trajalo do 3. popoldne. Poslanec Rohlicer je poročal o predlogu Hagenhoferja zastran vstanovitve hipotečne banke za Štajarsko. Gospodarski odsek je sicer za ustanovitev tega zavoda, toda predlaga, naj se še izvršijo nekatere potrebne preiskave, da dežela ne zagazi v denarni polom, kakor na pr. pri zgradbi deželnih železnic. Sprejeto.

Narodno gospodarstvo.

Gornjesavinjska posojilnica v Mozirju je zaključila z minolim letom 24 upravno leto. Posojilnica ima neomejeno zavezo. Med letom je pristopilo 39 zadružnikov, izstopilo pa jih je 61 in je ostalo zadružnikov 1075, kateri imajo v deležih vplačano 6921 gld. Vlagatelj je bilo 1017, kateri so imeli hranilnih vlog z naraslimi obrestmi vred 314.097 gld. 06 kr. Dolžnikov je bilo 1032, kateri dolžujejo skupaj 223.350 gld. 56 kr. Čisti dobiček je znašal 2062 gld. 83 kr., kateri se je po sklepu občnega zbora razdelil takole: načelstvo dobi nagrade 200 gld. Za dobrodelne namene se določi: Šolam v Mozirji, Rečici, Šmihelu, Gorici, Nazaretu in Letušu 130 gld., požarnim brambam v Mozirju in Rečici 200 gld., za zgradbo cerkve pri Sv. Radgundi 100 gld., družbi sv. Cirila in Metoda 25 gld., dijaški kuhinji v Celju 25 gld., katoliškemu podpornemu društvu v Celju 25 gld., slovenski gimnaziji v Celju 15 gld., Savinjski Sokol 15 gld., Planinsko društvo 50 gld., Triglav v Gradcu 10 gld., Slovenija na Dunaju 10 gld. in čitalnica v Mozirji 10 gld. Vsega skupaj se toraj razdeli za dobre namene 615 gld. Ostanek čistega dobička po 1247 gld. 83 kr. se pa pridene rezervnemu zakladu, kateri naraste s tem na 16.526 gld. 24 kr. V drugih denarnih zavodih je bilo naloženega denarja 16.463 gld. 88 kr. Državnih papirjev je bilo s kuponi vred za 3892 gld. 72 kr. Vrednost posestva (vinograd, v katerem se goji amerikska trta) znaša 3913 gld. 93 kr. Gotovine je ostalo v blagajni koncem leta 5443 gld. 32 kr. Celoletni promet je znašal 344.805 gld. 86 kr. Hranilne vloge se obrestujejo po 4 1/2%, brez odbitka rentnega davka. Od posojil se zahtevajo 6% obresti. Uradni dan je vsak četrtek, če je pa ta dan praznik, pa poprejšnji delavnik od 9 do 12 ure dopoludne. Posojilnica, katera je ena izmed najstarejših slovenskih je na trdnjej podlagi in prav plodonosno izvršuje svojo nalogo. Po velikosti zavzema posojilnica med štajarskimi četrto mesto.

Hranilno in posojilno društvo v Ptujju. Pred seboj imamo računski sklep za XV. upravno leto 1898. Zadruga ima neomejeno zavezo. Pristopilo je 226 zadružnikov, izstopilo pa 265 zadružnikov in je ostalo koncem leta zadružnikov 4430, kateri imajo v deležih vplačano 52.322 gld. 30 kr. Vlagatelj je bilo 1797, kateri so imeli hranilnih vlog s pripisanimi obrestmi vred 744.720 gld. 08 kr. Stanje posojil znaša koncem leta 790.362 gld. 95 kr. od teh je danih na hipotekarni kredit 162.680 gl. 29 kr. in na osobni kredit 627.682 gld. 66 kr. Čisti dobiček znaša 9742 gld. 84 kr. Od tega je določil občni zbor v dobrodelne namene

2704 gld. 90 kr., za penzijski fond za uradnike znesek po 2000 gld. in ravnateljstva v smislu pravil 487 gld. Ostanek čistega dobička po 4550 gld. 94 kr. pa se pridene posebnemu rezervnemu zakladu za zgube in se pomnoži ta zaklad s tem na 80.856 gld. 15 kr. Oba rezervna zaklada pa, to je splošni in posebni rezervni zaklad, znašata skupaj koncem leta 96.000 gld. S to rezervo in z vplačaniami deleži združnikov je pokritih skoraj 20% vseh hranilnih vlog brez ozira na neomejeno zavezo zadruga. Naložen denar pri drugih denarnih zavodih znaša koncem leta z obrestmi vred 34054 gld. 89 kr. V poštni hranilnici je bilo naloženega 2784 gld. 25 kr. Posojilnica ima tudi dve hiši v mestu Ptuj, kateri imata vrednosti z inventarjem vred 54.504 gld. Stanje gotovine koncem leta je bilo 19.371 gld. 81 kr. Celoletni promet je znašal 1.626.897 gld. 69 kr. Hranilne vloge se obrestujejo po 4 1/2% in se pripišejo obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek plačuje posojilnica sama. Posojila se dajejo le združnikom in sicer proti

6% na osobni kredit in proti 5 1/2% proti vknjižbi. Uraduje se vsak dan, izvzemši nedelje in praznike od osmih do dvanajstih dopoldne. Posojilnica, katera zavzema po stanji aktiv med slovenskimi štajarskimi posojilnicami za največjo slovensko posojilnico, to je posojilnico v Celji, prvo mesto, ima poleg marljivega in spretnega načelstva, katero jej je znalo tudi ob času hudih borb in napadov od narodnih nasprotnikov, obdržati neomadeževano ime in popolno zaupanje, tudi že tri stalne uradnike in ji je vsled tega mogoče imeti uradni dan vsak dan, kar priporočamo tudi ostalim večjim posojilnicam v mestih, katere imajo širši delokrog. Gotovo je, da imajo stranke včasih ob drugih dneh opraviti v mestu in se jim toraj zelo vstreže, ako jih je mogoče opraviti tudi v posojilnici, ker bi si morale delati pot v posojilnico sicer še posebej, ako se ne uraduje vsak dan, da plačajo obresti ali kapital, oziroma da naložijo ali vzdignejo svoje novce, kar pa pouzroči ne samo, da izgubijo cel dan, nego tudi še gotovih stroškov.

Loterijne številke.
Dunaj 29. aprila 1899: 33, 79, 78, 1, 3
Gradec " " " " 6, 90, 63, 65, 84

Krščansko dobro delo, zraven pa še sreča!

Iščejo se v vsaki fari zanesljive osebe, možki ali ženske, trgovci in drugi, ki bi hoteli za dobro plačilo prodajati srečke (lose) za zidanje nove farne cerkve pri Sv. Magdalen v Mariboru. Kdor bi hotel razpečavati srečke, naj naznani farnemu uradu sv. Magdalene v Mariboru svojo addresso in koliko sreček želi. Več se mu bo potem pisмено naznani. (Srečke so po eni kroni. Dobitki so 1 par težkih volov, dve molzni kravi, 10 polovnjakov dobre starine itd. Srečkanje bo 15. maja tega leta; izsrečkane številke in dobitki se bodo hitro po 15. maju objavili v „Slov. Gosp.“)

Fulard-svila 65 kr.

do 3 gold. 35 kr. meter — japonska, kitajska itd. v najnovjših obrazcih in barvah, kakor tudi črna, bela in barvana Hennebergova svila meter po 45 kr. do 14 gld. 65 kr. v najbolj novošegnih tkaninah, barvah in obrazcih. Zasebnikom poštnine in carine prosto na dom. Vzorci obratno.

G. Hennebergove tovarne za svilo (c. in kr. dvorni zalagatelj) v Zürichu.

Oznanilo!

Dne 1. julija 1899 začne se polletni poduk na **deželni podkavalni šoli v Gradcu** in odda se pridnim in potrebnim kovačem 10 deželnih stipendij po 50 gld. s prostim stanovanjem, kolikor še bo prostora v zavodu; po tem še od več okrajnih zastopov enako po 50 gld.

Pogoji so 18-letna starost, zdravje in krepka vzrast, domovinska pravica na Štajarskem, dobra dovršena ljudska šola in delovanje vsaj dveletno kot podkavalni kovač.

Vrh tega se mora se vsak prosilec z reverzom zavezati, da bode dovršivši pouk podkavalno obrt najmanj tri leta na Štajarskem, oziroma v tistem okraju, od katerega bi stipendijo prejel, kot mojster ali pomočnik izvrševal.

Prošnje z reverzom, s krstnim in domovinskim listom, s spričevalom o zdravju in o šolskem pouku, z učilnim pismom, delalsko knjigo ter s spričevalom o premoženju in obnašanju, naj se vložijo pri deželnem odboru najdalje do **31. dne maja 1899.**

Kovači, ki jim ni toliko za stipendijo, kolikor samo za pouk, pa se naj z dokazom 18-letne starosti, dobro dovršene ljudske šole in delalskega poleg učilnega lista, dveletnega delovanja v kovačnici v prvih treh dneh poučevanja pri ravnatelju šole oglasijo.

V Gradcu, dne 20. aprila 1899.
Štaj. deželni odbor.

Za bolehe na pljučah, v vratu in goltancu in nadušljive ljudi.

Kdor se hoče za vselej znebiti pljučnih in goltančnih še toliko trdovratnih boleznij, potem nahuhe, če je še tako zastarela in navidezno neozdravljiva, naj pije **A. Wolffsky-jev čaj zoper kronične pljučne in vratne boleznij.** Na tisoče zahvalnic zajamčuje veliko zdravilno moč omenjenega čaja. Zavoj stane 1.20 mark. Knjižice zastoj. Pristen samo pri **A. Wolffsky-ju** v Berolinu, N. 37.
26-26

Žganjarija

R. Wieser-ja v Hočah pri Mariboru.
Največa žganjarska zaloga na Štajarskem po čuda nizkih cenah. Zdravilski konjak za boleznike in okrevanje kemično razložen in spoznan za čisto vinsko prekapnine.
16

Vabilo seji občnega zbora „Okrajne posojilnice v Ljutomeru“ v nedeljo, dne 14. majnik t. l.

ob 8. uri dopoldne v Franc-Jožefovi šoli v Ljutomeru.

Dnevni red:

1. Poročilo nadzorništva o računu za leto 1898.
2. Izločitev udov.
3. Volitev načelnštva.
4. Volitev nadzorništva.
5. Volitev cenilne komisije.
6. Razni predlogi.

V Ljutomeru, dne 28. apr. 1899.

Kukovec, ravnatelj.

Oznanilo.

C. in kr. vojaška oskrbovalnica v Mariboru proda po dražbi okoli 383 met. centov pšeničnih in 1052 met. centov rženih otrob z drugimi mlinskimi odpadki vred, ali brez tistih, ki znašajo 287 m. centov.

Prodajalo se bode vsako soboto od 6. maja naprej v erarskem skladišču poleg mlina »Styrije«, v Kriehuberjevih ulicah.

Te zaloge so na ogled: od 8. do 11. ure dopoldne in od 1—4. ure popoldne.

Pojasnila v vojaški pisarni, Eisenstrasse, 16. vsak dan od 8—12. ure predpoludne, ali pisмено.

C. in kr. vojaška oskrbovalnica v Mariboru, 21. aprila 1899.

Na prodaj.

V Rogoznicah, 15 minut od mesta Ptuj, se proda zemljišče, ki meri 16 oral. Obstoji iz polja in travnikov najbolje vrste. Na travnikih izraste okoli 25 voz sena in otave. Poleg je lep sadonosnik. Hiša obstoji iz 3 sob, lope, kuhinje, shrambe za jedila, 2 kleti. Pri hiši je že nad 30 let krčmarska obrt in trgovina s poljskimi pridelki. Pod eno streho sta dva živinska hleva, 2 pada, 1 žitnica, velik nov pod, svinjak s 5 hlevi, vse iz trdega hrastovega lesa, krito z opeko. Tudi se prodajo vozovi in živina.

Franc Rukla, v Rogoznici pri Ptuj.

Kovačija

z orodjem vred v dobrem stanu, na glavni cesti in v trgu, z ugodnimi pogoji, se da v najem.

Najemniki naj se zgledajo saj do konca meseca maja. **Franc Ravter,** posestnik, pošta Planina, Štajarsko. 1-3

Naznanilo.

Letos se bo zidala na Ptujski gor. trirazredna šola proračunjena na 16.500 fli Delo se bo oddalo v licitaciji **28. maja t. l.** ob 11. uri predpoldne. Načrt in proračun sta na razpolago pri šolskem vodstvu na Gori. Varščina 5%.

Krajni šolski svet Ptujška gora, dne 30. aprila 1899.

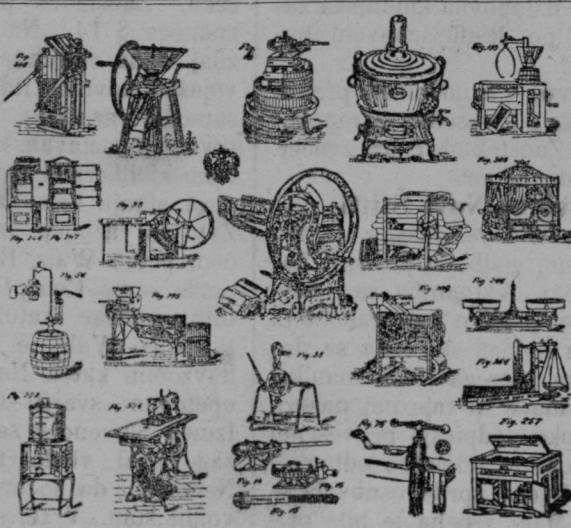
1-3 **Anton Koren, načelnik.**

Reform-čohalnik (štrigl), „prijatelj živine“.

je brezdvoma najboljši čohalnik, ki se rabi. Prav dober za krtače, ne rani tudi najbolj nežne kože, tudi najbolj občutljive živali so mirne, čisti naglo prah, blato in dlako. Mal trud. Zobci se ne zaželavajo, čisti se sam. Cena à 1 fl. Če se denar prej pošlje: fl. 1.20 franko. Povzette: fl. 1.40.

M. FEITH, Dunaj, II., Taborstrasse 11/B. 1-6

V zalogi **tiskarne sv. Cirila v Mariboru** se dobi
Za birmance lep spomin
in sploh za odrasle koristen molitvenik
„DUHOVNI VRTEC“
v V. natisu.
Zraven lepih molitev za očitno in domačo službo božjo obsega na 250 straneh še pouk za sveto birmo in 169 svetih pesmi: velja nevezan s podobo vred **32 kr.**, v usnje vezan z zlatim obrezkom **85 kr.**, v usnje vezan z zlatim obrezkom s kopčo **95 kr.**
Sv. birma,
Pouk in priprava za ta sv. zakrament za šolo in dom v III. natisu.
1 kom. velja 6 kr., 10 kom. 55 kr. in 100 kom. 4.50 gld.

Janez Schindler,

Dunaj III., Erdbergstr. 12,

pošilja zastoj vsakemu cenilniku v slovenskem jeziku. V tistem se nahaja več ko 300 podob različnih strojev in orodja za poljedelstvo, obrt in hišne potrebe. Cene nižje, kakor povsod drugod. Pošilja se na poskušnjo. Reelna postrežba se jamči. Plačila prav ugodna. Solidni krščanski prekupci se iščejo.

Janez Schindler,

c. kr. 3-18 lasinik privilegij.

Dunaj III., Erdbergstrasse 12.

Venček cerkvenih pesmi za šolarje

je te dni izšel v VI. popravljenem natisu. Komad velja 10 kr., 50 komadov za 4 gld., 100 komadov 6 gld. 80 kr. **proti predplači.**

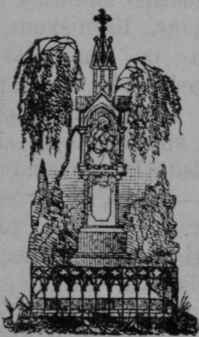
Poština za komad 2 kr., za 50 in 100 komadov 15 kr.
Naročuje se v tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Opomba. Pripravlja se tudi izdaja s sekiricami, t. j. spremljevanjem za organiste.

Umetno-obrtna delavnica cerkvenih kamnoseških in podobarskih del

kamnoseka **J. F. PEYER-ja** priseženega izvedeneca
v Mariboru,

Kokoslinegg-Allee, Hilariusstrasse, Carneristrasse.

Izdeluje altarje, prižnice, obhajilne mize, krstne kamene, okna, itd. itd. Tudi prevzema mere prostorov za omenjene predmete, kakor tudi originalne načrte.

Posebno se bavi z napravo nagrobnih spomenikov. Prav velika zaloga dogotovljenih novih nagrobnih kamenov od peščenega kamena, marmorja, granita in sijenita.

Solidna postrežba in prav nizke cene.

13

Novo! koncertne trobente

v postavnem varstvu pod št. 49.987.

Izvrsten instrument za nemuzikalične, na katero se trobijo vsi mogoči napevi, pesmi, signali, koračnice, plesi. Kovana je iz najboljših medij (mesing). Vsak zna trobiti, ne da bi moral znati note ali se učiti. Glas popoln, če se le rahlo trobi. Enako zanimivo za odraslene, kakor otroke.

Cena s 4 zaklopnici . . . gld. 2 70
" 8 " " " 3 60
" 12 " " " " 5 40
(dobro ponikljana 25 kr. več) vstevši pesmarico. Cene so tako nizke, da vsakdo lahko poskusi. Vsak bo zadovoljen, jo bo razširil in priporočal. 10-12

Pošilja se po poštne povzetju.

Karl Schürmann,
Musikwerke,
Haspe in Westfalen.

Učenec se takoj sprejme v trgovino z mešanim blagom na Ptujski gori.
3-3 Ivan Koletnič

Išče se pošten, oženjen še mlad mož, kateri bi prevzel hišo z štirimi sobami, s hrambo za jestvino, dve kleti, sočivnim in sadnim vrtom, tik okrajne ceste, blizu železnice v vasi s cerkvijo v okraju Šoštanj.

To posestvo je združeno z gostilnim obrtom, ter ob enem sposobno zavoljo lepe lege tudi za trgovino. Natančnejši pogoji izvejo se pri gosp. Ivanu Lipoldu, trgovcu in posestniku v Mozirji. 3 3

Zahvalnice!!

Spoštovani gospod

Hvala Vam, da ste mi poslali tako izvrstno zdravilo zoper kašelj in prsobol. Porabil sem samo edno steklenico trpotčevega soka, pa mi je skoraj preminol kašelj in prsobol. Pošljite mi takoj še 3 steklenice Vašega izvrstnega trpotčevega soka in zraven 2 zavitka čaja zoper kašelj.

S spoštovanjem Vaš hvaležni

Jakob Suppan.

V Divači, 19. okt. 1897.

Trpotčev sok (Spitzwegerich-Saft), izvrstno sredstvo zoper kašelj, prsobol, hripo, naduhi in zastarele bolezni, se dobiva vedno svež v lekarni k „Zrinjskemu“ (H. Brodjovin, Zagreb, Zrinjski trg, št. 20).

Vsako naj pazi na varstveno znamko, ker samo oni trpotčev sok je iz moje lekarne, ki ima na steklenici sliko Nikolaja Šubića Zrinjskega, bana hrvaškega.

Cena steklenice trpotčevega soka takoj plačanega 75 kr. Zraven trpotčevega soka je dobro rabiti tudi gorski čaj zoper kašelj.

Cena enega zavitka gorskega čaja takoj plačano stane 35 kr.

Jedno kakor drugo se pošilja vsak dan po poštne povzetju. Kdor pošlje denar naprej, naj pridene za tovrni list in zaboječek 20 kr.

Lekarna k Zrinjskemu

H. Brodjovin,

Zagreb, Zrinjski trg, št. 20.

Čenjeni gospod lekarnar!

Pred kratkim sem naročil pri Vas steklenico krepilnih švedskih kapljic. One so meni in mojim znanem ugajale dobro, zato Vas najtopleje zahvalim za to zdravilo. Blagovolite mi za moje znance poslati še 3 steklenice po 80 kr. po poštne povzetju.

V Modrušu, dne 26. velikega travna 1898.

S spoštovanjem

Vid Zanič.

Prave krepilne švedske kapljice delujejo izvrstno proti vsem želočnim boleznim, pomagajo k prebavljenju, čistijo krv in krepčajo želodec. Po teh kapljicah izginejo vse bolezni želodca in črev, pa se dobi dober tek.

Treba pa paziti na varstveno znamko, ker samo one krepilne švedske kapljice so iz moje lekarne, ki imajo na steklenici sliko Nikolaja Šubića Zrinjskega, bana hrvaškega.

Cena edne steklenice krepilnih švedskih kapljic takoj plačanah 80 kr.

Pošilja se vsak dan po poštne povzetju.

Kdor pošlje naprej denar, naj za poštne spremnico in zaboječek doda 20 kr.

Lekarna k Zrinjskemu

H. Brodjovin,

Zagreb, Zrinjski trg, št. 20.

Ako naročbe znašajo 5 gold. in več, pošiljajo se franko.

Prespoštovani gospod!

Moja žena je ležala tri mesece na trganju in kostoboli. Ko pa je začela rabiti Vaše „mazilo proti kostoboli“, vstala je že tretji dan, pa danes hvala Bogu hodi. Zahvaljajoč Vas za to izvanredno mazilo, ostajam pokoren sluga.

Jernej Listički.

V Strmcu poleg Stubice,
22. mal. travna 1898.

Mazilo proti kostoboli (Fluid)

je prav dobro zdravilo zoper trganje v kosteh, revmatizmu, bolečine v križu, prehlajanje pri prepihu itd. Mazilo jači utrjene žile ter krepki stare, ki trpijo na slabosti nog.

Vsaka steklenica mora imeti varstveno znamko, t. j. sliko Nikolaja Šubića Zrinjskega, bana hrvaškega, ker samo ono mazilo je iz moje lekarne, ki nosi na steklenici to varstveno znamko.

Cena edne steklenice tega mazila takoj plačanega 75 kr.

Vsak dan se pošilja po poštne povzetju.

Kdor denar pošlje naprej, naj pridene za poštne spremnico in zaboječek 20 kr. 29-32

Lekarna k Zrinjskemu,

H. Brodjovin,

Zagreb, Zrinjski trg, št. 20.

Vse stroje za poljedelstvo. Vnovič znižane cene!

Trijeri (čistilni stroji za žito) v natančni izvršitvi. **Sušilnice** za sadje in zelenjavo. **Škropilnice** proti peronospori, poboljšani sestav Vermorelov. Aparate za sumporavanje lozov.

Mlatilnice, mlini za žito, stiskalnice (preše) za vino in sadje različnih sestav.

Slamoznalice jako lahko za goniti in po zelo zmernih cenah. Stiskalnice za seno in slamo ter vse potrebne, vsakovrstne poljedelske stroje, prodaja v najboljši izvršitvi

Ig. Heller na Dunaju,
II/2 Praterstrasse 49. 5-20

Zastopniki se iščejo. — Ceniki brezplačno.

— Pred ponarejanjem se je posebno treba varovati. —

Vožnje karte

in
tovorni listi

v

Ameriko.

Kralj. belgijski poštni parnik

Red Star Linie iz Antwerpna naravnost v Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesijovana od visoke c. kr. avstrijske vlade. Pojasnila daje radovoljno

Red Star Linie, Dunaj IV., Wiednergürtel 20,
ali

Julij Popper, Bahnstrasse 8, Innsbruck.

14

Naznanilo.

Dne 1. oktobra 1899 se začne 11-mesečni tečaj na državni gozdarski šoli v Gusswerku pri Marijinem Celju. Tem povodom se bo oddalo šest deželnih štipendij in sicer dve po 250 gold. in štiri po 200 gld.

Prošnjiki teh štipendij naj svoje prošnje saj do 1. julija vložijo pri štaj. dež. odboru v Gradcu, katerim se naj prida:

1. krstni list, ki spričuje, da je prošnjik že dovršil 17. leto;

2. zdravstveno spričevalo od okrajnega zdravnika, ki spričuje, da je dotičnik popolnoma sposoben za gozdarsko službo v visokem gorovju, posebno, da je popolno zdravega pogleda in posluha; to okrajno-zdravstveno spričevalo ne sme biti datirano pred 15. junijem t. l.

3. šolska spričevala, s katerim dokaže prošnjik, da ima ono znanost, ki se pridobiva po dobro izvršeni meščanski šoli, ali treh spodnjih realkah ali spodnji gimnaziji.

Izredno in v slučajih, ki se naj posebno uvažujejo, utegnejo biti sprejeti na tej šoli tisti, ki ne morejo dokazati v spričevali zahtevane znanosti, le tedaj, ako poleg drugih pogojev dokažejo, da so saj dve leti izvrševali gozdarsko prakso in ako poprej naredijo sposobnostni izpit, ki se polaga pri c. kr. ravnateljstvih državnih posestev na Dunaju, Gmundnu in Gorici, katere oskrbljujejo c. kr. gozdarski in gosposki oskrbniki.

Taki prošnjiki naj **takoj najprej** pošljejo svoje prošnje, opremljene s šolskimi spričevali, kateremu že navedenemu c. kr. gozdarskemu in gosposki ravnateljstvu, da se pripustijo k sprejemnemu izpitu. Na to se jim bo naznanil kraj in čas, kje in kedaj se bo vršil sprejemni izpit.

4. Potrdilo, da so saj eno leto praktično izvrševali dela in različna opravila gozdarstva in njegove postranske obrti;

5. domovnica;

6. spričevalo npravnosti in lepega vedenja, ako že to ni razvidno iz potrdila sub 4;

7. spričevalo o ubožnosti;

8. pravnoveljavnostna izjava domačinov ali podpornikov prošnjikovih, s katero se zavežejo, da bodo splačali ono denarno svoto, ki se neobhodno potrebuje za 11-mesečni šolski obisk, v kolikor v to svrho ne bode zadostovala štipendija. Ta se izplača v zneskih in obrokih, kakor bo zahtevalo šolsko vodstvo in nadvodstvo.

To izjavo morajo podpisati njen izdatelj in dve prič. Podpisi se naj legalizirajo po sodnji ali notarju. Na tem reverzu naj županstvo uradno potrdi, da je izdatelj zmožen izplačati obvezno svoto.

Prošnjiki, ki ne morejo popolnoma izpolniti pogojev navedenih sub 1—8, se ne morejo pri oddaji štipendij jemati v poštev, ker se ti pogoji tudi zahtevajo za sprejem v c. kr. gozdarsko šolo v Gusswerku.

Pripomni se, da je denarna svota, ki se v 11-mesečnem učnem času potrebuje za hrano, postrežbo, perilo, potrebna učila in druge podrobnosti, proračunjena na circa 300 gld.

Natančnejša določila o uravnavi te šole, o učnem načrtu, o hišnem redu in disciplini so na ogled pri c. kr. gozdarskem in graščinskem oskrbništvu v Gusswerku.

V Gradcu, dne 25. aprila 1899.
Štaj. deželni odbor.

Zahvala.

Slavna Posojilnica v Konjicah je že več let sem velikodušno z izdajnimi svotami [podpisala našo šolo, kar je tudi letoš s sklepom dne 16. sušca storila, podarivši nam 25 gld.

Za vse podpore prejšnjih let, kakor tudi za letošnjo, izreka se tem potom najiskrenejša zahvala!

Krajni šol. svet v Tepanjah.
Načelnik: Solar.

Avtonomna past za množico živalij.

Za podgane gl. 2, za miši gl. 1-20. Vlovi v eni noči, ne da bi se pazilo na njo, do 40 komadov, ne zapusti nobenega duha in se stavi sama. Past za ščurke (grile) „Eolipse“, polovi v eni noči po 1000 ščurkov ali grilov. Stane gl. 1-20. Povsod najboljši vspehi. Se pošilja proti poštarni povzetjem. 1-12

M. Feith, Dunaj, II., Taborstrasse 11/b.

„Goriška tiskarna“

A. Gabršček

v Gorici, Gosposka ulica 9.

priporoča:

1. „Slovanska knjižnica“, izhaja v snopičih po 1krat na mesec, cena gl. 1-80 na leto, posamič 18 kr. Doslej izšlo 85 snopičev.

2. „Knjižnica za mladino“, 24 trdo vezanih snopičev à 25 kr.

3. „Ben Hur“, sloveči roman iz Kristusove dobe Angleža Wallace; cena po pošti gl. 1-30.

Razun teh še več drugih knjig. Imenik na zahtevanje gratis in franco.

V Mariboru prodaja vse te knjige knjigarna 1-10 W. Blanke prej Kaltenbrunner.

Izvrstno olje iz kostij

za šivalne stroje, kolesa, kakor tudi izvrstno olje za svetlavo, ki se ne kadi, za kolesne svetilke, iz tovarne olja iz kostij H. Moebius & Fils, Basel (Švica). Dobi se pri: Jan. Erhartovih naslednikov R. Straslmayer, puškar.

Francu Neger, trgovina za šivalne stroje in kolesa.

Herm. Prosch, trgovina za šivalne stroje in kolesa. 13-26

Domača tvrdka!

Podpisana ima v zalogi najraznovrstnejše trpežno, krasno blago za bandera, baldahine, raznobarvne plašče, kazule, pluviale, dalmatike, velume, albe, koretelje, prte itd.

sploh vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji. — Prevezema tudi vezanje, pranoljenje stare obleke in vsa popravila. — Izdeluje ročne in poštene po najnižji ceni bandera in vse druge ebleke.

Prečastite gospode prosim, da se blagovolé pri naročilih ozirati na domačo tvrdko ter ne uvažujejo tujih tvrdk, društev in potujočih agentov.

Zagotavlja hitro in najpoštenjšo postrežbo in najnižjo ceno, zatrjuje, da bode hvaležna tudi za najmanjše naročilo.

Najodličnejšim spoštovanjem se priporoča 34-52

Ana Hofbauer, imejteljica zaloge cerkvene obleke, orodja in posode v Ljubljani, Wolfve ulice št. 4. Domača tvrdka!

Zahvala!

Gospodu Feliksu Ryzinski zdravitelju, kateri so ob boleznih (nevarnem plučnem vnetju) mojo hčerko gotove smrti rešili, se tem potom očitno zahvaljujem.

Jožef Friš, trgovec.

Sv. Trojica v Slov. goricah.

Poljska sadra

(gips) za gnojenje se dobiva v Berdajsovi prodajalni, Maribor

Spreten, močen, zanesljiv mladenič

se sprejme kot voznik piva in oskrbnik drugih hišnih opravil pri Mariji Straschill v Ptuj.

V najem ali prodaj!

Na novo zidana dvonastropna hiša, v kateri se nahaja v prvem nadstropju eno stanovanje s kuhinjo in tri sobe zopet s kuhinjo in dve sobe. Ravno isti prostori v drugem nadstropju. V pritličju dva lokala pripravna za vsakeršno trgovino in trije za skladišče s podstrešjem in vrtom na najbolj živahni ulici v Laškem se proda ali da v najem skupno ali deloma pod ugodnimi pogoji. Hiša je prosta deset let davka. Pojasnila daje iz uljudnosti tajnik občine Marija-Gradec gospod Juro Mersel. 2-3

Služba organista in cerkovnika

se odda s 1. majnikom 1899 pri farni cerkvi Sv. Martina na Ponikvi. Prosilci naj se osebno oglasijo pri cerkvenem predstojništvu na Ponikvi. 3-3

Na želodcu

in vsled starosti slabotnim priporoča Benedikt Hertl, posestnik graščine Golitsch pri Konjicah, 10 let stari, duha in telo krepčajoči naradni „Cognac“, pripravljen (ekstrahiran) iz njegovih lastnih vin. 4 steklenice z zabožkom 6 gld. franko na vsako pošto.

Posamezne steklenice po 1 gld. 50 kr. se vedno dobivajo pri Al. Quandest, Maribor, Gosposke ulice. 16-50

Znano izvrstne ljutomerske škropilnice proti peronospori,

izvolijo se naročiti naravnost pri A. Huber-ju v Ljutomeru.

Cena za eden komad: s kupreno puto . . . . . gld. 13— z leseno puto . . . . . „ 9— Poštnina za kupreno puto 30 kr.

Te škropilnice se lahko rabijo tudi za škropljenje dreves, če se natakne daljša cev.

Vsako leto večja raba in mnogi dopisi, priznanstva dobrega delovanja, dokazujejo izvrstno rabljivost višje imenovanih škropilnic. 2-3

Oznanilo

štaj. deželnega odbora gledé dobave smodnika za streljanje proti toči.

Občine in okrajni zastopi, kakor tudi deželne kmetijske podružnice zamorejo smodnik, ki se rabi pri streljanju proti toči po znižani ceni po 38 kr. kilogram dobiti in sicer:

a) v zavojih po 25 klgr.
b) v sodcih (notri vreča) po 112 kilogramov.

Naroči se naj pravočasno pri štaj. deželnem odboru, t. j., če mogoče, 2 do 3 tedne predenji se bo rabil smodnik, da se zabranijo eventualne zamude pri razpošiljatvi smodnika, ker ne vozijo vsak dan vlaki s smodnikom.

Pri naročitvi se naj natančno naznani ona železniška postaja, do katere se ima poslati smodnik.

Denar za naročeni smodnik se naj ob enem pošlje, kadar se smodnik naroči in opomni, se-li želi smodnik v zabojih ali sodcih.

Cena zaboja s 25 kg pokanjem vred znaša 10 gld. 12½ kr., sodca pa (notri vreča) s 112 kg 45 gld. 6 kr.

Ker se bo letos smodnik dobival pri c. in kr. topniškem založišču orožja iz smodniškega skladišča v Karlsdorfu, bo topniško založišče orožja za vožnjo smodnika in smodniškega skladišča do Karlsdorfa povzelo pri zabojih po 10—15 kr. in pri sodcih po 50 kr. Vrh tega mora stranka plačati vozne stroške od postaje v Karlsdorfu do one, kateri se pošlje smodnik.

Pripomni se še, da nepoškovani sodci in vreče franco do postaje Karlsdorf vzamejo nazaj po odbitku 15% za obrabo.

Iz rečenega sledi, da znaša cena smodnika kilogram okoli 41 kr. loco žel. postaje v Karlsdorfu. Ta cena se pa zniža na 39 kr. pri dobavi v sodcih, ako se pošljejo, kakor tudi vreče, nazaj.

Konečno se še opozarja, da morajo naročniki, bodi-si okrajni zastopi, ali občine, ali deželne kmetijske podružnice strogo paziti, da smodnik, kateremu se je cena znižala zato, ker se ima rabiti za streljanje zoper točo, porablja le v ta, pa v noben drug namen.

O tem se morajo obvestiti vse občine v okraju.

V Gradcu, dne 12. aprila 1899.
Štaj. dež. odbor.

Vsem p. t. kmetovalcem in vrtnarjem priporočam najboljšo vrsto semena od pese ali rone, potem raznovrstna semena trav, zelenjadi in cvetic. — Ravno tako se dobi pri meni poljski malec (gips), umetalni gnoj, rafija-ličeje, koreninsko ličeje in drevesni vosek.

Prodajalnica špecerijskega blaga in semena 11-12

M. Berdajs v Mariboru.

postaja bolj priljub-

vsak dan ljena, ker dela kavo zdravo, okusno in tečno.

Rudeči zavitki z belim trakom.

Oelz-ova kava